

JUSTITSMINISTERIET

Lovafdelingen

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K.

Dato: 2. maj 2007
Kontor: Lovteknikkontoret
Sagsnr.: 2005-775-0002
Dok.: IHT40467

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 22 vedrørende forslag til Arvelov (L 100), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 27. april 2007.

Lene Espersen

/

Anne Kristine Axelsson

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 22 fra Folketingets Retsudvalg vedrørende forslag til Arvelov (L 100):

”Ministeren bedes kommentere materiale modtaget i forbindelse med Finn Taksøe-Jensens indlæg ved internt ekspertmøde i Retsudvalget 26/4-07 vedrørende L 100 (Arveloven), jf. L 100 – bilag 13.”

Svar:

1. Det fremsendte materiale omhandler samleverens arveretlige stilling, herunder spørgsmålet om legal arveret for ugifte samlevende.

Som det fremgår af materialet, foreslås det i betænkning nr. 1473/2006 om revision af arvelovgivningen mv., at der indføres en legal arveret for visse grupper af ugifte samlevende i faste parforhold. Endvidere foreslås det i betænkningen, at ugifte samlevende i faste parforhold får mulighed for at oprette et såkaldt udvidet samlevertestamente, der indebærer, at parterne i arveretlig henseende stilles som ægtefæller.

Det fremsatte lovforslag indeholder ikke regler om legal arveret for ugifte samlevende. Derimod er reglerne om udvidet samlevertestamente medtaget i lovforslaget, og betingelserne for oprettelse af et sådant testamente er foreslået lempet i forhold til betænkningens lovudkast.

I pkt. 15.3. i de almindelige bemærkninger til lovforslaget anføres bl.a. følgende om baggrunden for, at der ikke er medtaget regler om legal arveret for ugifte samlevende i lovforslaget:

”Først og fremmest er det efter Justitsministeriets opfattelse væsentligt også i arveretlig henseende at fastholde, at der er en principiel forskel på et ægteskab og et ugift samliv.

Et ægteskab eller et registreret partnerskab udløser en række retsvirkninger for parterne både i levende live og ved død. Det følger således af lov om ægteskabets retsvirkninger, at ægtefællerne under ægteskabet har gensidig forsørgelsespligt over for hinanden. Ægteskab indebærer endvidere, at der stiftes et særligt formuefællesskab mellem parterne, medmindre parterne ved ægtepagt aftaler særeje, og et ægteskab kan kun opløses ved skilsmisse, der bevilges af det offentlige. Ved en ægtefælles død er den længstlevende ægtefælle endvidere både tvangsarving og legal arving efter den førstafdøde ægtefælle.

I modsætning til indgåelse af ægteskab eller registrering af partnerskab udløser etableringen af et samlivsforhold ikke på samme måde retsvirkninger. Der er ikke gensidig forsørgelsespligt mellem ugifte samlevende, der stiftes ikke ved samlivsforholdet et formuefællesskab, og der gælder ingen begrænsninger i adgangen til at opløse parforholdet.

Ved indgåelse af ægteskab træffer parterne således et valg, der indebærer, at bl.a. reglerne i lov om ægteskabets retsvirkninger og arveloven skal anvendes. Et sådant valg træffes ikke, når parterne alene etablerer et ugift samliv.

Der kan endvidere være mange årsager til, at et par vælger et ugift samliv frem for et ægteskab. Det kan f.eks. være udtryk for parternes bevidste fravalg af reglerne om retsvirkningerne af ægteskabet både i parternes levende live og ved død. Justitsministeriet lægger vægt på, at reglerne i arvelovgivning udformes således, at et sådant eventuelt fravalg respekteres.”

Efter en samlet vurdering, hvori det bl.a. også er indgået, at ugifte samlevendes testamentariske muligheder forbedres med de foreslåede regler om adgangen til at oprette udvidet samlevertestamente (lovforslagets §§ 87-89), har Justitsministeriet ikke fundet grundlag for at foreslå regler om legal arveret for ugifte samlevende i arveloven.

2. I materialet fra professor, dr. jur. Finn Taksøe-Jensen foreslås det, at der som alternativ til en legal arveret for ugifte samlevende indføres en brugsret for den længstlevende samlever til den hidtidige fælles bolig eller en andel heraf, arbejdsredskaber, som er nødvendige for, at den længstlevende samlever kan fortsætte sit erhverv, og til sædvanligt indbo. Administrationen af en sådan brugsret kan efter professor, dr. jur. Finn Taksøe-Jensens opfattelse i vidt omfang ske efter reglerne om arvehenstand for den længstlevende ægtefælle i det fremsatte lovforslags kapitel 5.

Indførelse af en brugsret for den længstlevende samlever vil efter Justitsministeriets opfattelse rejse de samme betænkeligheder som indførelse af en legal arveret for ugifte samlevende.

Indførelse af regler om legal brugsret for den længstlevende samlever ville således indebære, at et ugift samliv bliver tillagt nogle retsvirkninger, som parterne ikke truffet et bevidst valg om på samme måde, som hvis de havde indgået ægteskab.

Parterne kan f.eks. have valgt et ugift samliv frem for et ægteskab for at undgå, at samlivet bliver tillagt retsvirkninger, f.eks. i form af en brugsret for den længstlevende samlever.

I en sådan situation ville parterne blive tvunget til at oprette testamente, hvis de ønskede at udelukke anvendelsen af reglerne om brugsret. Det vil efter Justitsministeriets opfattelse ikke være en hensigtsmæssig retstilstand.

Hertil kommer, at en brugsret for den længstlevende samlever som skitseret af professor, dr. jur. Finn Taksøe-Jensen væsentligt adskiller sig fra de tilfælde, hvor en længstlevende ægtefælle dels arver afdøde, dels får henstand med udbetaling af livsarvingernes arv. Justitsministeriet finder derfor ikke umiddelbart, at arvehenstandsreglerne ville kunne anvendes på en ren brugsret. I den forbindelse bemærkes det, at arvehenstand efter lovforslagets § 35, stk. 1, er betinget af fuld sikkerhedsstillelse, jf. lovforslagets § 37. I de tilfælde, hvor en samlever får en brugsret uden samtidig at arve afdøde, er en regel om fuld sikkerhedsstillelse desto vigtigere for arvingerne, men vil omvendt ofte betyde, at samleveren ikke har råd til at benytte sig af brugsretten.

Endelig kommer, at ugifte samlevende, der ønsker at sikre hinanden, bl.a. kan oprette et udvidet samlevertestamente efter de nye regler i lovforslagets §§ 87-89. Med et sådant testamente kan ugifte par bestemme, at de vil arve hinanden og arves, som om de var ægtefæller.